

Handlingsplan for Birkenes kommune 2015-2018

Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen

Per: 24.03.2015

A series of white lines of varying thicknesses and lengths, originating from the left side of the page and extending towards the right. The lines are arranged in a fan-like pattern, with the thickest line being the central one and thinner lines branching out above and below it.

Bakgrunn

Etter en omfattende prosess i 2014 vedtok alle kommunene i Knutepunkt Sørlandet Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen. Planen er en felles overordnet strategisk næringsplan for alle kommunene i regionen.

Kommunestyret i Birkenes kommune ga sin tilslutning til planen 04.11.14

Formålet med strategisk næringsplan er å skape et felles grunnlag for samarbeid om felles langsiktige satsinger og strategier for å utvikle Kristiansandsregionen med visjonen:

Kristiansandsregionen er Norges beste region å bo og arbeide i
Næringsutvikling i Kristiansandsregionen bidrar til vekst og verdiskaping i hele landsdelen.

Næringsplanens overordnede mål er:

**Kristiansandsregionen skal ha høy vekst
sammenlignet med øvrige storbyregioner**

Det er definert seks strategiske satsingsområder i næringsplanen basert på byregionens utfordringer. Satsingsområdene skal være retningsgivende for kommunenes næringsarbeid framover og bidra til å nå det overordnede vekstmålet og følge visjonen:

1. **Kompetanse**
2. **Innovasjon**
3. **Attraktiv storbyregion**
4. **Internasjonal konkurranseevne**
5. **Transport og infrastruktur**
6. **Næringsarealer**

Oppfølging av strategisk næringsplan

Handlingsplan for Birkenes kommune 2015-2018 er utarbeidet for å realisere mål og intensjoner i strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen, tiltakene skal operasjonalisere næringsplanens strategier 1.-4. (kompetanse, innovasjon, attraktiv storbyregion og internasjonal konkurranseevne). Satsingsområdene 5. transport og infrastruktur og 6. næringsarealer følges opp gjennom andre planer.

Det er utviklet en plan for hver av de samarbeidende kommunene for å bidra til å nå visjon og mål i felles strategisk næringsplan. Kommunenes handlingsplaner viser både prioriterte felles tiltak for flere eller alle samarbeidskommuner i tillegg til tiltak som gjennomføres i Birkenes. Fellestiltakene er ført opp først under hver satsingsområdet og er markert med særlig bakgrunnsfarge.

Tiltakene ble utarbeidet i samarbeid med regionens næringsaktører og er prioritert med utgangspunkt i regionens utfordringsbilde og relevans for den enkelte kommune. Utdypende analyser, behov, mål og utfordringsbildet går fram av vedtatt felles strategisk næringsplan, tilhørende vedlegg og en egen metaanalyse av økonomisk samspill mellom by og omland i Kristiansandsregionen (Oxford Research). Handlingsplanen består av en kort beskrivelse av tiltakene, ansvar, samarbeidspartnere og gjennomføring samt referanser til andre dokumenter.

Handlingsplanenes tiltak skal innarbeides i kommunens årlige økonomiplan der økonomiske konsekvenser vil bli vurdert som del av samlet økonomiplan- og budsjettbehandling. Når det gjelder prioritering av tiltakene er det for 2015 kun tatt med tiltak og prosjekter som allerede er godkjent i kommunens økonomiplan for 2015 – 2018 eller som kan igangsettes innenfor vedtatte budsjettammer.

Utvikling av handlingsplanen for Birkenes kommune

Næringsrådgiveren i kommunen har vært ansvarlig for utarbeidelse av handlingsplanen i tett samarbeid med de øvrige knutepunkt kommunene gjennom prosjektet «Styrke næringsutvikling i Kristiansandsregionen». Prosjektet ble støttet av kommunal- og moderniserings-departementets utviklingsprogram for byregioner.

Prosjektledelsen for samarbeidet har lagt til by - og samfunnsenheten i Kristiansand, Knutepunkt Sørlandet har bidratt som prosjektkoordinator for alle kommuner og knutepunktets rådmannsutvalg har vært styringsgruppe. I Birkenes har rådmann og teknisk sjef deltatt i utarbeidelse av handlingsplanen.

Ulike lokale og regionale samfunns- og næringsaktører har videre vært viktige bidragsytere i utarbeidelsen av planen. Det har blitt gjennomført en rekke workshops med fokus på konkrete tiltak basert på strategiens satsingsområder. Her har representanter fra næringslivet, FoU-institusjoner og virkemiddelapparatet bidratt. Flere av aktørene står som ansvarlig for implementeringen av enkelte tiltak. Utover det har aktørene blitt informert løpende om planarbeidets framdrift, implementering og videre muligheter for involvering. Knutepunktets styre og rådmannsutvalg ble løpende orientert om prosjektets framdrift.

Lokalt i Birkenes har involveringen skjedd gjennom møter med styret i Birkenes næringsforum. Det har dessuten vært avholdt et frokostmøte med godt frammøte av de næringsdrivende. Det er også gitt informasjon om planarbeidet i kommunestyret

En stor del av tiltakene er knyttet opp til samarbeidsprosjekter mellom Birkenes kommune, regionens kommuner og samfunns- og næringsaktører. Basert på dagens utfordringsbilde og innspill fra samfunns- og næringsaktører har satsingene kompetanse og innovasjon blitt fremhevet som særlig viktig for byregionens utvikling. Birkenes kommune vil delta i ulike omfang i disse prosjektene av hensyn til ressursituasjonen. Et

av de områdene Birkenes vil ta en sentral rolle i de felles tiltakene er innen nye bruksområder for teknologi og kompetanse, gjennom prosjektet Smartskog.

For Birkenes kommune sine tiltak er det lagt vekt på samarbeidsprosjekter mellom kommunen og lokalt næringsliv eller rene tiltak der kommunen står med hovedansvar. Det er lagt opp til tiltak som skal bygge opp under satsingsområdene i kommuneplanen. Hovedtyngden av kommunens tiltak i handlingsplanen for strategisk næringsplan er knyttet til det tredje satsingsområdet med tre levende sentra og gode vekstvilkår for næringslivet.

Det er også lagt inn tiltak knyttet til økt kvalitet i skole og barnehage.

Handlingsplanens tiltak gir ikke en totaloversikt over næringsrettede aktiviteter i kommunen men trekker fram sentrale tiltak med kommunens involvering utenom drift for planperioden. Aktiviteter utover prioriterte tiltak i handlingsplanen skal også støtte opp under næringsplanens satsinger.

Samarbeid for Norges beste region å bo og arbeide i

Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen legger opp til bredt samarbeid mellom kommunale virksomheter og selskaper, universitetet, næringslivets organisasjoner, regionale utviklingsaktører, virkemiddelapparatet og regionens næringsliv. Gjennom samarbeid og arbeidsdeling mellom disse kan Kristiansandsregionen leve opp til visjonen om å være Norges beste region å bo og arbeide i.

For følgende tiltak vil aktører utenfor kommunene ta et pådriveransvar med kommunen som samarbeidspartner:

- 1.4 Regionalt samarbeid med UiA (Universitetet i Agder)
- 2.2 Bygge gründerkultur og utnytte virkemiddelapparatet bedre (Norges forskningsråd Agder, Innovasjon Norge Agder, Næringsforeningen i Kristiansandsregionen)
- 3.2 Regionalt reiselivssamarbeid (Visit Sørlandet)
- 4.1 Ta i bruk Sørlandets Europakontor for hele Kristiansandsregionen (Sørlandets Europakontor)

Arbeidet med næringsplanen og handlingsplanene har vist at det er et godt samarbeidsklima både mellom kommunene i Kristiansandsregionen og med regionens samfunns- og næringsaktører. Gjennom involveringsarbeidet har alle tatt sterkt eierskap til strategisk næringsplan og vil bidra til implementering av strategien.

Birkenes kommune vil involvere næringsforumet for å realisere målene i strategisk næringsplan. Det arbeides med tiltak som det er naturlig at blir tatt inn i senere oppdateringer av handlingsplanen. Temaet strategisk næringsplan vil bli satt på agendaen videre i næringsforumets styremøter.

1. Kompetanse: Kristiansandsregionen skal være en vekstkraftig kompetanseregion.

Utvikle gode barnehager, skoler og fagopplæring

Tilrettelegge for universitetet og andre kunnskapsinstitusjoner

Utvikle regionens kompetanse

Tiltrekke og beholde kompetanse

Tiltak	Ansvar	Samarbeidspartner	Gjennomføring	Referanse
<p>1.1 Kompetanseregion Kristiansand: tjenesteutvikling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utarbeide en helhetlig og langsiktig strategi for å rekruttere, integrere og beholde kompetent arbeidskraft i Kristiansandsregionen i samarbeid med næringsliv, academia og andre partnere. - Systematisk koordinering av private og offentlige tjenester og infrastruktur for kompetent arbeidskraft som flytter til regionen. - Utvikle konsept for profesjonelt velkomstapparat for arbeidsinnvandrere. 	Kristiansand kommune /by- og samfunnsenheten	<p>Knutepunktet og Knutepunktets næringsnettverk, UiA, NOV, Agder Energi, SSHF, Næringsforeningen i Kristiansandsregionen, NHO Agder, Cultiva, Sørlandets Kompetansefond, Vest Agder Fylkeskommune, Hodejeger Åstveit, Trainee Sør, NAV, m.fl.</p> <p>Servicetorg, skatteetaten, politi</p>	2015 – 2016	Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen, Universitetsbymelding handlingsplan 2012-2015, Kommuneplaner, Regionplan Agder 2020
<p>1.2 Inkluderende og næringsnær læring</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koordinering av prosjektene på inkluderende læringsmiljø i regionens kommuner (IL og FLiK). 	Knutepunkt Sørlandet, Knutepunktets oppvekstnettverk	NODE, EYDE, Digin, UiA, Knutepunktets næringsnettverket	2014 – 2016	Prosjektplaner for Inkluderende Læringsmiljø (IL) og Forskningsbasert læringsmiljøutvikling i Kristiansand (FLiK), Handlingsprogram Kristiansand 2015-2018
<ul style="list-style-type: none"> - STYRKE som verktøykasse for samhandling mellom næringsliv og utdanning 	Prosjektleder STYRKE	Knutepunkt Sørlandet, Knutepunktets oppvekstnettverk, NODE, EYDE, NEW, UiA, ungt entreprenørskap, vitensenteret	2014 – 2018	Prosjektbeskrivelse STYRKE (næringsnær barnehage og skole), styrevedtak Knutepunktet 14.12.10.

Tiltak	Ansvar	Samarbeidspartner	Gjennomføring	Referanse
<p>1.3 Forbygge barn og unges frafall fra utdanning og arbeidsliv</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utveksle erfaringer mellom kommunene på tvers av sektorene, gjensidig læring. - Kartlegge eksisterende tiltak i kommunene og vurdere samarbeidsmuligheter. 	<p>Knutepunktets folkehelsenettverk</p>	<p>Knutepunkt Sørlandet, Knutepunktets oppvekstnettverk, Knutepunktets næringsnettverk, NAV</p>	<p>2015 – 2018</p>	<p>Kommunenes handlingsprogrammer</p>
<p>1.4 Regionalt samarbeid med UiA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Profilere studietilbudet til UiA i alle kommuner. - Utvide tiltak i Universitetsbyen Kristiansand handlingsplan til andre kommuner (kompetansetorget, praksisplasser, studentoppgaver). 	<p>UiA</p> <p>Kristiansand kommune /by- og samfunnsenheten</p>	<p>Knutepunkt Sørlandet</p> <p>UiA, Knutepunkt Sørlandet</p>	<p>2015</p>	<p>Metaanalyse av økonomisk samspill mellom by og omland i Kristiansandsregionen; Oxford Research</p>

Tiltak	Ansvar	Samarbeidspartner	Gjennomføring	Referanse
<p>1.5 Inkluderende læringsmiljø, tværfaglig samarbeid og lederskap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kompetanseutviklingsprogram «Trygge voksne» med tre områder - skole/barnehage - ressurscenter (barnevern, flyktningetjenesten, psykisk helse, helsestasjon, SLT, PPT) - alle lederne 	<p>Styringsgruppe rådmann, leder RVTS sør og prosjektleder Pål Solhaug</p> <p>Ansvarlig for delprogram: tjenestesjef for skole og barnehage, enhetsleder ressurscenter og personalsjef</p>	<p>RVTS sør, Iveland kommune</p> <p>Prosjektet samkjøres med prosjekt for skolen som arena for psykisk helse = et forskningsprosjekt i samarbeid med utdanningsdirektoratet, helsedirektoratet, aksjonsforskere, Tvedestrand kommune og andre</p>	<p>2014-2017</p>	<p>Økonomiplan 2015-2018, samarbeidsavtale med RVTS sør, prosjektdokumenter, brosjyre</p>
<p>1.6 Startpakke – generell og for ledere</p> <p>Opplæringsprogram for en god start i Birkenes kommune som er tilpasset personens behov og som kobles til prøvetida</p>	<p>Servicesenteret ved personal og prosjektleder organisasjonsutvikling</p>	<p>Følgende partnere vurderes: KS Great places to work</p>	<p>2014/2015</p>	<p>Økonomiplan 2015-2018 og organisasjonsstrategi</p>

2. Innovasjon: Kristiansandsregionen skal være blant Norges mest innovative.

Bygge entreprenørskapskultur
 Stimulere til bedriftsetableringer
 Styrke FoU og innovasjon i næringslivet
 Styrke innovasjon i offentlig sektor

Tiltak	Ansvar	Samarbeidspartner	Gjennomføring	Referanse
2.1 Identifisere nye bruksområder for teknologi og kompetanse Innen for eksempel: <ul style="list-style-type: none"> - Velferdsteknologi: fremme interkommunalt samarbeid om eHelse og forskning, innovasjon og utvikling; posisjonere Kristiansandsregionen som nasjonal pilot - Grønn teknologi: posisjonere Kristiansandsregionen som foregangsregion for utvikling av <ul style="list-style-type: none"> o miljøteknologi /cleantech o smartSkog 	Knutepunktets næringsnettverk Kristiansand kommune /virksomhet for helsefremming og innovasjon	SSHF, UiA (Senter for ehelse), Overordnet strategisk samarbeidsutvalg, e-Helsealliansen, Knutepunktets helse, sosial og omsorgsnettverk/folkehelsenettverk, fagutvalg for eHelse- og velferdsteknologi i Agder, fagutvalg IKT Forum Agder, Digin	2015 – 2018	Strategi for innovasjon i helse- og sosialsektoren, Helsefremmingsplanen Kristiansand
	Må avklares Birkenes kommune	Må avklares Skogeierlaget, Aust-Agder fylkeskommune, Sørlandets Europakontor	2015 – 2018	Innovasjon Norges Skog22-strategi
2.2 Bygge gründerkultur og utnytte virkemiddelapparatet bedre <ul style="list-style-type: none"> - EVA ut i kommunene; forprosjekt for å utvikle regionens entreprenørskapskultur og ordninger for nyetablerte bedrifter - Bedre samordning av innovasjonssystemet for Agder. - Etablere årlige entreprenørskapsdager - Etablere regional møteplass for gründere og investorer 	Knutepunktets næringsnettverk Kristiansand kommune /by- og samfunnsenheten	Knutepunktets næringsnettverk, EVA senteret	2015 – 2018	VINN plan, spesielt FoU del
	Norges forskningsråd, Innovasjon Norge	UiA, Ungt entreprenørskap, kvinnoinnovasjon, Norges forskningsråd, Innovasjon Norge, sosialt entreprenørskap aktører, Innoventus		
	Kristiansand kommune /by- og samfunnsenheten			
	Næringsforeningen i Kristiansandsregionen	Knutepunktets næringsnettverk, Knutepunkt Sørlandet, Innoventus	2015	

Tiltak	Ansvar	Samarbeidspartner	Gjennomføring	Referanse
<p>2.3 Videreutvikle jord- og skogbruksnæring Utarbeide revidert landbruksplan med fokus på sterkt jordvern, ny-dyrkning og å utvikle nye produkter basert på våre stedskvaliteter.</p>	Jord- / skogbrukssjefer	Landbruksorganisasjonene, Innovasjon Norge, Offentlig forvaltning. Birkenes Bondelag, Birkenes Skogeigerlag,	2015	Økonomiplan 2015 - 2018
<p>2.4 Engeslandstunet Verdens beste trehus</p>	Vegusdal Ve og Vel	Tre fokus, ZERO, Fremtidens bygder, Knutepunktet, Fylkeskommunene, Treteknisk Institutt, aktuelle arkitekt og rådgivningsmiljøer m.fl.	2015-2017	Prosjektdokument søknad Bolyst og Fremtidens Bygder
<p>2.5 Regionalt næringsfond for Birkenes, Iveland og Lillesand som lokalt virkemiddel. Næringsfondet skal brukes til å fremme etablering av ny næringsvirksomhet og til å videreutvikle eksisterende bedrifter.</p>	Teknisk	Aust Agder Fylkeskommune, NAV, Fylkesmannen, Innovasjon Norge, Iveland kommune og Lillesand kommune.	Kommunestyret s valg-periode.	Kommunestyrevedtak

3. Attraktiv storbyregion: Kristiansandsregionen skal være attraktiv for bedrifter, befolkning og besøkende.

Tiltrekke bedrifter, befolkning og besøkende
 Videreutvikle Kristiansand som landsdelssenter
 Tilrettelegge for et variert arbeidsmarked
 Profilere og synliggjøre Kristiansandsregionen

Tiltak	Ansvar	Samarbeidspartner	Gjennomføring	Referanse
<p>3.1 Kompetanseregion Kristiansand: profilering og vertskap</p> <ul style="list-style-type: none"> - styrke synlighet og profilere Kristiansandsregionen som teknologi- og kompetanseregion - Videreutvikle kommunenes vertskapsrolle for nye arbeidstakere og bedrifter, behovsorientert forbedring av tjenesteproduksjon - Undersøke arbeidskraftbehov 	Kristiansand kommune /by- og samfunnsenheten	Knutepunktet, Knutepunktets næringsnettverk, Kristiansand kommune/kommunikasjonsenheten, UiA, NOV, Agder Energi, SSHF, Næringsforeningen i Kristiansandsregionen, NHO Agder, Cultiva, Sørlandets Kompetansefond, Vest Agder Fylkeskommune, Hodejeger Åstveit, Trainee Sør, NAV, m.fl.	2015 – 2016	Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen, Universitetsbymelding handlingsplan 2012-2015, Kommuneplan 2011-2022
<p>3.2 Regionalt reiselivssamarbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vertskapsprosjekt: turister - Produktutvikling, fremtidsrettet bruk av digital kommunikasjon - Ambassadørprogram for kurs- og konferansedeltakere - Reisemålsposisjon: videre implementering av Barnas by - Kristiansandsguiden 	Visit Sørlandet	Knutepunkt Sørlandet, Knutepunktets næringsnettverk, Næringsaktører	2015 – 2018	

Tiltak	Ansvar	Samarbeidspartner	Gjennomføring	Referanse
3.3 Fellesnordisk EU prosjekt innen reiselivsnæring Utvikle konkrete besøksmål. Mulige eksempler; Torvstrøfabrikken og Tovdalselva	Teknisk – ved samfunns- og næringskoordinator	Lokale og regionale reiselivsaktører. Visit Sørlandet	2015 – 2018	Næringsutvikling i Tovdalsvassdraget – sluttrapport av sept. 2005, Kommune-planens samfunnsdel 2014 – 2025
3.4 Telemarksvegen Hovedvegen til det norske eventyret.	Teknisk – ved samfunns- og næringskoordinator	Kommunene langs Telemarksveien. Lokale og regionale reiselivsaktører. Innovasjon Norge.	2015 – 2018	Prosjektgruppas Utviklingsprosjekt 2014 – 2015.
3.5 Fortsatt satsning på turstier og friluftsliv	Kulturleder	Midt Agder Friluftsråd. Lokale frivillige miljøer. Fylkeskommunen og fylkesmannen. Alle sektorer	2015 – 2018	Lokal erfaring med opplegg og gjennomføring av tiltak. Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet med årlig handlingsplan
3.6 Kvalitet i nærings- og bolig-områder Videreutvikle Tveide næringspark som er på ca 250 da.	Næringsansvarlig	De som er etablert i parken. Birkenes næringsforum. Aktuelle fagmiljøer. Lokale og regionale veimyndigheter.	Pågår	Gjeldende strategisk plan for næringsområdet
3.7 Utvikle og kommunisere stedskvaliteter Forprosjekt som skal bidra til å lande på hvilke stedskvaliteter vi skal satse på og hvordan vi skal kommunisere dette for å øke synlighet.	Teknisk – ved samfunns- og næringskoordinator	Birkenes næringsforum. Sentrumsforeningen. Vegusdal Ve og vel – Engeslandsprosjektet. Herefoss Utvikling as.	2015-2016	Økonomiplan 2015 - 2018

4. Internasjonal konkurransevne: Internasjonalt samarbeid bidrar til økt verdiskaping i Kristiansandsregionen.

Stimulere til et enda mer internasjonalt næringsliv

Styrke internasjonal utdanning og FoU

Styrke arbeidet med kompetanseinnvandring

Styrke regionens internasjonale samarbeid

Tiltak	Ansvar	Samarbeidspartner	Gjennomføring	Referanse
<p>4.1 Ta i bruk Sørlandets Europakontor for hele Kristiansandsregionen Møter mellom Knutepunktets næringsnettverk og SEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - øke kunnskap om EUs programmer og støtteordninger i regionen. - informasjon, kunnskapsdeling, mobilisering til deltakelse i EU programmer 	Sørlandets Europakontor	Knutepunktets næringsnettverk, Vest Agder og Aust Agder fylkeskommune, internasjonal fagråd Agder	2015 – 2018	
<p>4.2 Åpne Kristiansands internasjonale nettverk for deltakelse fra knutepunktkommuner</p> <ul style="list-style-type: none"> - Union of the Baltic Cities - Nordic Cities Network - internasjonale messer og delegasjoner, f.eks. Offshore Technology Conference Houston (OTC), Offshore Northern Seas Stavanger (ONS), m.fl. - Europeiske Innovasjonspartnerskaper (EIP) 	Kristiansand kommune /by- og samfunnsenheten	Knutepunktets næringsnettverk, relevante sektorer i Knutepunkt kommunene	2015 – 2018	
<p>4.3 Støtte etablering av datalagringscentre og tilgrensende virksomheter Tilrettelegge fysisk og planmessig for etableringer innen datalagring og bruke lokale og regionale fortrinn for å fremme ringvirkninger.</p>	Vennesla kommune	Kristiansand kommune/by- og samfunn, fylkeskommunale og statlige myndigheter, private interessenter	2015 – 2018	Pågående prosjekt, grønt batteri Agder

Referanser og kilder

Handlingsplan for Universitetsbyen Kristiansand
www.kristiansand.kommune.no/universitetsbyen

Metaanalyse av økonomisk samspill mellom by og omland i Kristiansandsregionen, Oxford Research
www.kristiansand.kommune.no/Documents/_Teknisk/By%20og%20samfunn/2014%2010%20Metaanalyse%20av%20%C3%B8konomisk%20samspill%20mellom%20by%20og%20omland%20i%20Kristiansandsregionen%20-%20Oxford%20Research.pdf

Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder (VINN Agder)
www.regionplanagder.no/gjennomfoering/vinn-plan/

Regional plan for kristiansandsregionen 2011-2050;
www.kristiansand.kommune.no/Documents/Planer%20og%20prosjekter/Regional%20plan%20-%20vedtatt%20juni%202011.pdf

SKOG22 strategi
www.innovasjon norge.no/skog22/

Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen
www.kristiansand.kommune.no/naeringsplan

Kristiansand kommune

Postboks 417 Lund

4604 Kristiansand

Tlf: 38 07 50 00

www.kristiansand.kommune.no

Lillesand kommune | Vennesla kommune | Sogndalen kommune | Søgne kommune
Iveland kommune | Birkenes kommune | Kristiansand kommune